

ΙΔΡΥΜΑ ΚΩΣΤΑ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗΣ ΟΥΡΑΝΗ

Κύκλος Ετησίων Συνεδρίων «Η Κίνηση της Λογοτεχνίας» (2026–2030)

1ο Ετήσιο Συνέδριο: Ζώνες επαφής

2–4 Δεκεμβρίου 2026 | Ημέρα 1 (Τετάρτη, 2 Δεκεμβρίου 2026)

Συνεδρία 2: Ενδεχόμενες Συναντήσεις I

«Απαγορευμένες ζώνες επαφής: η Histoire des deux Indes (1770-1780) των Raynal-Diderot στον ορίζοντα της ελληνικής λογοισύνης»

Μάρκος Ξυδάκης

Διδάκτωρ Νεοελληνικής Φιλολογίας Ε.Κ.Π.Α.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΙΣΗΓΗΣΗΣ (ABSTRACT)

Η πολύτομη πραγματεία L'Histoire philosophique et politique des établissements et du commerce des Européens dans les deux Indes (1770-1780) συγκαταλέγεται στους τίτλους των ευπώλητων του γαλλικού Διαφωτισμού. Και αυτό παρά το γεγονός ότι ήταν αδύνατον να κυκλοφορήσει απρόσκοπτα. Καρπός της συνεργασίας του αββά Raynal (1713-1796) και του Denis Diderot (1713-1784), ενοχλούσε ιδιαίτερα: αρκεί να σημειωθεί η έντονη κριτική της στις πρακτικές του Παλαιού Καθεστώτος και οι αντιαποικιοκρατικές αιχμές που περιείχε. Με άξονα τις παρατηρήσεις του Robert Darnton για τα «livres philosophiques» και τα κυκλώματα της παράνομης διακίνησης, η ανακοίνωση παρακολουθεί τη μετακίνησή της προς την οθωμανική περιφέρεια και τις συνθήκες της πρόσληψής της από την ελληνική λογοισύνη. Σημείο αναφοράς αποτελεί ο εντοπισμός μιας επιλεκτικής ελληνικής μετάφρασης, καρπού του δραστήριου μεταφραστικού εργαστηρίου του Φαναριώτη ηγεμόνα Νικόλαου Καρατζά, που διασώζεται σε χειρόγραφο του Μετοχίου του Παναγίου Τάφου. Ευρύτερος στόχος είναι να φωτίσουμε όχι μόνο τις διαδρομές ενός ιδεολογικά ριζοσπαστικού βιβλίου από την κεντρική Ευρώπη, το κέντρο της παραγωγής του, προς την οθωμανική περιφέρεια, αλλά να προσεγγίσουμε τις «τύχες» του ως μελέτη περίπτωσης για τις «ζώνες επαφής» και την «πολιτισμική κινητικότητα» (Cultural Mobility) επικίνδυνων βιβλιακών φορτίων στον ορίζοντα της ελληνικής λογοισύνης.

Μάρκος Ξυδάκης

Προτεινόμενη βιβλιογραφική αναφορά:

Μάρκος Ξυδάκης, «Απαγορευμένες ζώνες επαφής: η Histoire des deux Indes (1770-1780) των Raynal-Diderot στον ορίζοντα της ελληνικής λογοισύνης», 1ο Ετήσιο Συνέδριο «Ζώνες Επαφής: Λογοτεχνία, δίκτυα επικοινωνίας και πολιτισμική κινητικότητα», Συνεδρία 2: Ενδεχόμενες Συναντήσεις I, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Τετάρτη, 2 Δεκεμβρίου 2026.